

Radiomedian kannanotto

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vaaratiedotteesta ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Haluamme esittää näkemyksemme hallituksen esityksestä vaaratiedotteita koskien. Esitykseen sisältyy radiotoimialan kannalta olennainen puute, joka esitämme korjattavan ennen lain hyväksymistä.

Pääviesti

Vaaratiedotteiden lähettäminen esitetään toteutettavan jatkossa ns. pakkosyöttömallilla. Tällöin jokainen vaaratiedote lähetetään Yleisradiosta kaikille yksityisille radioasemille siten, että vaaratiedote katkaisee aina kullakin kanavalla meneillään olevan lähetyksen.

1

Lisäksi vaaratiedotteen kriteerien esitetään vastaavan niitä kriteereitä, joiden perusteella nykyisin annetaan hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita. Pakkosyötettävä vaaratiedote tulisi siis jatkossa annettavaksi kiireellisenä samoissa tilanteissa kuin nykyisin annetaan joko kiireellinen hätätiedote tai kiireetön muu viranomaistiedote.

Radiomedian mielestä vaaratiedotteelle ei voida antaa hätä- ja muita viranomaistiedotteita vastaavaa määritelmää, sillä tämä johtaisi pakkosyötettävien tiedotteiden vuosittaisen määrän kasvamiseen yli sadalla tiedotteella. Nykyisin pakkosyötettäviä tiedotteita on lähetetty keskimäärin muutama vuosittain. Tämä tarkoittaisi radiolähetyksen katkeamista kaikilla radiokanavilla keskimäärin joka kolmas päivä, mistä aiheutuisi radiotoimijoille suurta haittaa ja taloudellista vahinkoa. Yksityiset radiot ovat korvausvelvollisia asiakkailleen ajamatta jääneistä mainoksista ja menetetyistä kuuntelijakontakteista. Radiotoimiala kärsisi myös huonontuneesta imagosta ja luotettavuudesta mainosvälineenä.

Esitämme esitystä muutettavan vaaratiedotteen määritelmän ja sen antamista koskevien kriteerien osalta. Vaaratiedotteita ei voida antaa samoin kriteerein kuin nykyisin annetaan hätä- ja muita viranomaistiedotteita.

Yleistä

Vaaratiedotelakiesitys perustuu ns. vaaratiedotteiden pakkosyöttömalliin. Tämä tarkoittaa, että kaikki annettavat vaaratiedotteet lähetetään Yleisradiosta kaikille yksityisille (kaupallisille) radioasemille, jolloin ne katkaisevat kunkin radiokanavan meneillään olevan lähetyksen.

Pakkosyöttömallia on perusteltu sen selkeydellä. Vaaratiedotteen antavan viranomaisen ei tarvitsisi erikseen pohtia tiedotteen mahdollista alueellista välittämistä. Vaaratiedotteiden välittäminen pakkosyöttönä valtakunnallisesti on perusteltua myös siksi, että useilla radiokanavilla ei ole ympärivuorokautista päivystystä, jolloin tiedotteet saattaisivat varsinkin yöaikaan jäädä lukematta. Pidämme perusteluja järkevinä ja toteutustapaa mahdollisena, mikäli seuraavassa esittämämme puute pystytään korjaamaan.

Vaaratiedotteelle ei voida antaa hätä- ja muita viranomais-tiedotteita vastaavaa määritelmää

Esitämme huolestuneisuutemme siitä, että lakiesityksen mukaan vaaratiedotteella tarkoitettaisiin samaa kuin voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa (838/2003) hätätiedotteella ja muulla viranomaistiedotteella. Vaaratiedote vastaisi siis sekä hätä- että muuta viranomaistiedotetta. Esityksen 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”[k]riteerit vastaisivat niitä kriteerejä, joiden perusteella nykyisin annetaan hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita.”

2

Radiomedian mielestä vaaratiedotteelle ei voida antaa hätä- ja muita viranomaistiedotteita vastaavaa määritelmää. Tämä tulisi huomioida selkeästi esityksessä. Lain toteutuessaan nyt esitetyssä muodossa pakkosyötettävien tiedotteiden määrä kasvaisi niin huomattavasti, että esitystä ei voida pitää perusteltuna radioyhtiöiden kannalta.

Viimeisen noin kymmenen vuoden aikana viranomaistiedotteita (hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita) on annettu yhteensä noin 120 vuosittain. Pakkosyötettävien hätätiedotteiden määrä tästä on ollut muutamia tiedotteita vuosittain tai joinakin vuosina ei ollenkaan. Mikäli vaaratiedotteiden määrä tulisi vastaamaan edeltävinä vuosina annettujen viranomaistiedotteiden määrää, tarkoittaisi se keskimäärin yhtä pakkosyötettyä tiedotetta joka kolmas päivä. Kaikkien yksityisten radiokanavien lähetys siis katkeaisi ennalta arvaamattomasti joka kolmas päivä. Pakkosyötettävien tiedotteiden määrä kasvaisi jopa yli sadalla tiedotteella vuosittain. Siinäkin tapauksessa, että tiedotteiden määrä tippuisi puoleen, pakkosyötettyjen tiedotteiden määrä kymmenkertaistuisi. Tätäkään ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Esitämme lain 3§:ää muutettavan seuraavasti:

HE 31/2012	Radiomedian esitys
Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi, silloin kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille hengen- tai terveysvaara taikka vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.	Vaaratiedote voidaan antaa, jos se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi, silloin kun vaarallisen tapahtuman seurauksena voi aiheutua ihmisille välitön hengen- tai terveysvaara taikka välitön vaara merkittävälle omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle.
Vaaratiedote voidaan lisäksi antaa, kun vaaratilanne, jonka perusteella vaaratiedote on annettu, on ohi.	(poist.)
Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	Vaaratiedotteen sisällöstä ja antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3

Vaikka lakiehdotuksen 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että esitetyn lain myötä vaaratiedottaminen tehostuisi ja kaikkia nykyisin viranomaistiedotteina annettavia tiedotteita ei vastaisuudessa olisi tarkoituksenmukaista antaa vaaratiedotteina, emme pidä hallituksen esitykseen kirjattua *arviota* millään tavoin riittävänä tapana varmistaa viranomaistiedotteiden määrän vähenemisen nykyiseen verrattuna etenkin, kun arvio on ristiriidassa esitysluonnoksessa määriteltyjen vaaratiedotteiden kriteerien kanssa.

Olennaista määrän todellisen vähenemisen kannalta on myös toimivaltaisten viranomaisten kouluttaminen, mutta koulutuksenkin tulee perustua lakiin. Viranomaisia ei voida kouluttaa vastoin laissa määriteltyä.

Näillä perusteilla esitämme luonnosta lakiesitykseksi tarkistettavan sen osalta, missä tilanteissa vaaratiedotteita voidaan antaa. Vaaratiedotteen kriteerit eivät voi vastata niitä kriteereitä, joiden perusteella nykyisin annetaan hätä- ja muita viranomaistiedotteita. Lakiesityksessä tulee varmistua siitä, ettei yksityisille radiokanaville pakkosyötettävien viranomaistiedotteiden määrä moninkertaistu.

Radiomedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 88 77

Johanna Töyrylä
edunvalvontapäällikkö
VIRVA-ryhmän jäsen
johanna.toyryla@radiomedia.fi
puh. 050 377 98 36

4

Radiomedia ry on vuonna 1983 perustettu yksityisten radioiden etujärjestö Suomessa. Liittoon kuuluu 32 toimilupayhtiötä, joilla on yhteensä 55 toimilupaa. Radiomedia ry on myös Viestinnän Keskusliiton ja Euroopan kaupallisten radioiden etujärjestön Association Of European Radios (AER) jäsen.